

AKROPOLITANEC

— ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET —

O ŽIVLJENJU IN SMRTI

ČLOVEŠKE VREDNOTE

DOMINACIJA ALI
VODSTVO?

ALFRED TENNYSON

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

bilten@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalec in lektor: Klavdija Blažun

Grafični urednik: Nija Androjna

B E S E D A U R E D N I K A

DVE VELIKI STRANPOTI UMA, KI ONEMOGOČATA POT DO MODROSTI

Nekatere resda zanima le praktično preživetje s čim manj napora ter čim več udobja in ugodja. Toda po tem se ne razlikujemo veliko od živali. Ta pristop k življenju je del naše preteklosti in smo ga že utrdili. Človek je evolucijsko naprednejši od živali in zato mora razviti svoje človeške potenciale. Kar človeka loči od preostalih kraljestev narave, pa je razum – še posebej tisti njegov del, ki želi spoznati svet in sebe, ki želi razumeti vzroke in posledice ter zato išče gibala in smisel.

Tako se v nas pojavljata nemir in želja, da bi odgovore na vsa ta vprašanja tudi dobili. Zaradi te potrebe, da bi si razložili delovanje sveta, smo ustvarili močna področja oziroma poti do spoznanja, kot so znanost, filozofija, religija, joga ...

Iskanje odgovorov, iskanje modrosti je res predvsem pot. Je postopno potovanje iz nevednosti proti vse večjemu razumevanju, nikakor pa na njem ne pričakujemo skrajne stopnice v smislu "Prej nisem vedel, sedaj pa mi je vse jasno" ... Vse nam zagotovo ne more biti jasno. Skrajnih odgovorov ne moremo imeti, vse dokler ne dosežemo tistega oddaljenega vrha, ki mu pravimo modrost.

Vendar pri naši "začetniški" vnemi, da bi si stvari razložili, naletimo prav na to past nižjega intelekta, in sicer na njegovo lastnost, da želi stvarjem dodeliti dokončno oznako. Človeški razum je nagnjen k dodeljevanju nalepk in postavljanju okvirov, zunaj katerih nerad zaide, niti pri iskanju odgovorov. Ti okviri pa se kaj hitro sklenejo, kar pomeni, da nas naše potovanje lahko privede v slepo ulico. Takih slepih ulic razmišljanja je veliko in vsakdo lahko vstopi v svojo, zaradi njihovih podobnosti pa bi jih lahko vseeno razdelili v dve veliki slepi aveniji, v katere, kakor lahko vidimo, je večina ljudi tudi zašla.

Z umom je namreč enako kot pri vseh drugih stvareh – lažje je zaiti v eno ali drugo skrajnost kot pa budno vzdrževati zdravo sredino. Ta sredina v našem primeru pomeni zdrav razum, ki si ga lahko predstavljamo kot hojo po grebenu hriba, s katerega lahko vidimo daleč naokrog. Levo in desno od hriba si lahko zamislimo še kotlini, dve skrajnosti ali dve slepi ulici iz zgornjega primera – na eni strani je "materializem" kot način razmišljanja, na drugi pa praznoverje.

Tako imamo tiste, ki kot na edino resnico prisegajo le na to, kar so otipali ali drugače zaznali s čutili – kakor da ne bi vedeli, da so naša čutila pa tudi tehnološka sredstva omejena, in kakor da še ne bi doživeli, kako je znanosti in tehnologiji s svojim razvojem večkrat uspelo dokazati marsikaj, kar pred tem "ni obstajalo". Poleg tega je za materialistične ume predvsem značilno, da vse vzroke in razlage iščejo izključno v materiji. In ker jih tam ni mogoče najti, jih pripišejo naključju – Bogu materialistov.

Ta vidik je tog, ker ne dopusti niti možnosti obstoja tistemu, kar ni oprijemljivo. Če

V TEJ ŠTEVILKI:

- O ŽIVLJENJU IN SMRTI 4
- ČLOVEŠKE VREDNOTE 10
- DOMINACIJA ALI VODSTVO 14
- ALFRED TENNYSON 16

česa ne zaznamo s "čutili", namreč še ni nujno neobstoječe. Pomeni le to, da je našim "čutilom" nedosegljivo ...

Na drugi strani grebena zdravega razmišljanja najdemo kotlino praznoverja. Praznoverje ali naivnost je lastnost pogosto tudi dobro namernih ljudi, ki sledijo občutkom in romantičnim pričakovanjem, vendar prehitro zaključujejo – brez zadostnega preizpraševanja, brez vsaj rahlega dvoma in želje po preverjanju. Vzroke pripišejo nekakšni razumu izmikajoči se inteligenci – "Bogu", "naravi", "vesolju", "energiji" ... in se s to nalepko povsem zadovoljijo, ne da bi kritično poskušali ugotoviti, kakšno je dejansko razmerje med "Bogom", "naravo", kakor koli že to imenujejo, in nami. V njihovih predstavah se zdi, kot da nekaj neizmerno dobrega deluje samo za nas, obstaja le zato, da nam ugodí ... Zdi se, kot da smo mi kralji, narava, Bog pa naši podložnik ... Dovolj je, da prosimo, in že s tem naj bi se nam vse udejanjilo.

Sprašujem se, s čim bi si zaslužili tak primat. V čem je naša veličina, da bi nam morala biti celotna narava podložna? Sami pri sebi namreč vemo, kako majni smo, koliko napak delamo, in vemo, da ne razumemo dobro ne sebe ne narave, da smo negotovi ... In kljub temu si domišljamo, da smo mi nad to vzvišeno vseobsegajočo inteligenco ne glede na to, kako si jo predstavljamo.

Verjetno nam narava ni popolnoma podložna, prej obratno, morda ima do nas določene zahteve – kot jih ima oče do svojega otroka. Torej znotraj tega velikega življenja, ki nas obkroža, imamo tudi mi svojo človeško dolžnost in ta dobra roka v ozadju nam le želi omogočiti vse potrebno, da bi to dolžnost spoznali in jo opravljali ...

Ali se kdaj vprašamo o svoji dolžnosti do Boga, narave, življenja?

Kljub omenjenim skrajnostim ne bi rad, da bi se zgornje vrstice razumele kot zaničevanje vere na splošno. Kajti globoka vera, osvobodjena naivnosti, je koristna, saj izhaja iz naše notranje pararacionalne povezanosti z resnico. Vere ne moremo zaničati, ker bi s tem zaničali sebe. Kajti vsi mi v nekaj verjamemo. Verjamemo bodisi predpostavkam znanstvenikov bodisi razodeti božji besedi. Verjamemo v materijo, ali v vesolje, ali v Boga, ali v naključje ...

Vera sama po sebi ni sporna, mora pa izhajati iz naših izkušenj in z določeno logiko izražati naše notranje doživljanje resnice. Tedaj jo lahko povežemo z dejstvi in jih preslikamo nekoliko naprej v neoprijemljivo ozadje. Tako si ustvarimo razlago, ki je boljša, nikakor pa še ne more biti dokončna. In če živimo budno, iz dneva v dan dobivamo nove potrditve, stvari globlje povezujemo in razumevanje narašča.

Analitični razum pa je predvsem dober opisovalec, vendar je brez odprtosti v metafiziko nemočen pri razumevanju vzrokov. Skrajnih gibal namreč ne zna razložiti noben znanstvenik. To je dejstvo. Zakaj si torej preprosto ne priznamo, da skrajnih odgovorov nimamo? Naše stališče torej vedno izhaja iz določene vere. Včasih iz globoke, psihično ali fizično potrjene, včasih pa je ta, nasprotno – slepa in naivna.

Predvsem zaradi slednjega bodimo pozorni na dogme, ki se prikrađejo v naše predstave, ne da bi se jih sami zavedali. Te so zaprte mentalne škatle, znotraj katerih se naš um duši, dokler enkrat povsem ne omrtvi. Če pri sebi prepoznamo, da leta enako gledamo na življenje, ne prihajamo do odkritij in ne poglobljamo stališč, pomeni, da se je naš um polenil.

Zaradi vsega navedenega postavimo razum raje na njegovo pravo mesto, torej mesto primerjevalca izkušenega, povezovalca in analitika. Nikakor pa mu ne dodelimo mesta vidca in zapovedovalca.

Ko sprejmemo njegove omejitve, ga odpremo in ga lahko uporabimo kot popotno palico na poti k modrosti. Dal nam bo previdnost in omogočil pazljivo potovanje, kjer bomo postopoma prihajali do vse večje zanesljivosti. Pomagal bo iz izkušenj potegniti zaključke in z indukcijo nam bo pomagal do boljšega razumevanja vzrokov. Tako se bo slepa ulica spet odprla in ponovno bomo stopili na razburljivo pot odkrivanja – odkrivanja resnic, ki jih morda delno že slutimo v sebi.

Odprimo svoj um, saj nam bo le tak ustrezno služil. Pomagal nam bo ne le razumeti svet, temveč tudi poiskati našo vlogo v njem. Kajti to ni le intelektualna pot, temveč pot do vsesplošnega napredka.

Andrej Pračec
Urednik

O ŽIVLJENJU IN SMRTI

DELIA STEINBERG GUZMAN

Ker smo se vajeni oklepali togih in izključujočih se pogledov, sta življenje in smrt postali temi, ki nas zaposlujeta na prav poseben način. Smrt je običajno tista, ki izzove večji odpor in strah, ker zadeva nam nepoznane dimenzije, razen kadar nanjo gledamo kot na neskončno praznino, v kateri ni ničesar. Če gledamo na tak način, potem se nam zdi življenje bolj sprejemljivo, čeprav lahko marsikoga vsakodnevne težave in skrbi privedejo celo do tega, da si odvzame življenje, ker v tem vidi edini izhod.

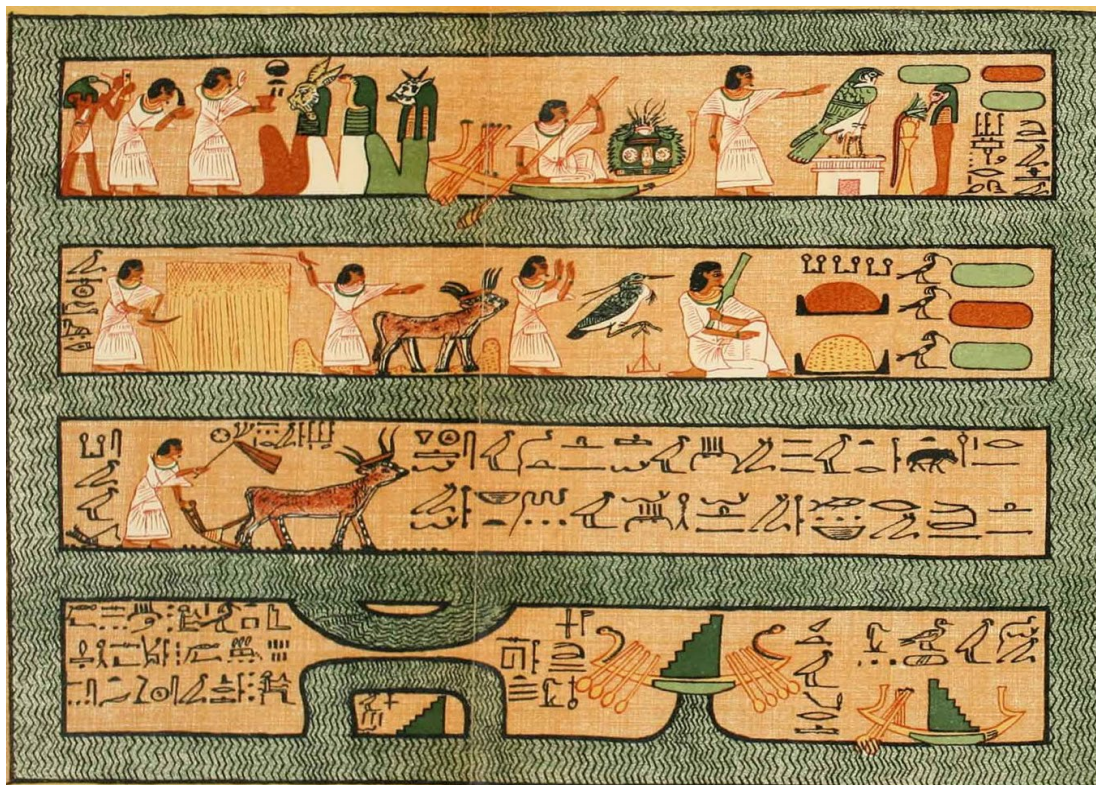
Čeprav življenje prinaša svoje težave, smrt kategorično zavračamo, ne da bi povsem zanesljivo vedeli, ali je boljša ali slabša od življenja.

Ne glede na to pa se življenje in smrt zdita nezdružljiva, in to celo mnogim tistim, ki zaradi svojih verskih prepričanj v smrti vidijo drugo vrsto resničnosti ali "življenja". Prav ta navidezna nepovezanost med življenjem in smrtjo nas najbolj boli, saj je bila od nekdaj ena glavnih človekovih teženj, da bi združil življenje in smrt, da bi obvladoval to mračno in težko oviro, ki se je postavila med enim in drugim.

Vsi bi si želeli vedeti več o smrti. Številni bi si želeli vedeti tudi več o življenju,

vendar je to zanimanje zelo mlačno, saj so prepričani, da imajo dovolj časa in da jim bo življenje postopoma že razkrilo svoje vzroke.

Vendar se je dobro spomniti, da ni bilo vedno tako. Nedvomno so v vseh časih obstajali ljudje, katerih pozornost je bila daleč nad to igro dualnosti, zgodovina pa priča o tem, da so obstajali časi, v katerih so različne civilizacije opazovale dvojnost življenja in smrti ter jo brez večjih težav povezale v eno samo celoto življenja, ki ima dva vidika. Življenje in smrt sta bila le dve strani iste medalje, o obeh pa so se ljudje učili in dobivali pojasnila od najzgodnejših let, ko so jih o tem prvič začeli poučevati.

EGIPČANSKI RAJ; RAJ KJER DELUJEMO, TAKO KOT V ZEMELJSKEM ŽIVLJENJU, LE NA DRUGI RAVNI. PRIKAZ JE IZSEK IZ "ANIJEVEGA PAPIRUSA" OZ. EGIPČANSKE KNJIGE MRTVIH.

Obstajala so ljudstva – znova se spomnimo Egipčanov – za katere je bila smrt preddverje pravega Življenja, tako da je čas, preživet na zemlji, predstavljal pripravo za prehod na tisto drugo, popolnejše, intenzivnejše in duhovnejše stanje, ki je omogočalo neposreden stik z bogovi. Vendar je bila tudi smrt minljiva, saj se je moral vsak človek vrniti v zemeljski svet, da bi pridobil nove izkušnje v tej materialni, konkretni dimenziji.

Egipčani in številna druga starodavna ljudstva (Indijci, Iranci, Sumerci, Asirci, Babilonci, Grki, Rimljani, Germani, Kelti in, da več ne naštevamo, številne predkolumbovske ameriške kulture) niso imeli zaman velike potrebe po povezovanju živih in mrtvih oziroma potrebe, da tisti, ki umrejo, ne bi izgubili povezave s tistimi, ki ostajajo na zemlji. Vedeli so, da vrata med enim in drugim svetom niso neprehodna in da če ni bilo rednega stika, ga nedvomno ni bilo zato, da bi lahko vsakdo še naprej deloval v svoji dimenziji brez nepotrebnih ovir.

Skozi stoletja so se menjavale ideje in različni religijski spori (v ozadju katerih so bili tudi politični in gospodarski interesi) so ustvarili vse večji prepad med življenjem in smrtjo ter med ljudmi vse večje nesoglasje o tem vprašanju. Različne religije so na različne načine poskušale postati gospodarji življenja in smrti, pri čemer je bilo poudarjeno delovanje na zemlji, s katerim naj bi si človek zaslužil nagrado na tistem svetu, ter so se odrejale kazni in oprostitev, kot bi jih odrejalo katero koli sodišče.

POVEZANA POJMA

Smrt v tradiciji večine religij ni le novo stanje duše, temveč nujno vključuje tudi ideje, kot so predobstoj duše, nesmrtnost, vstajenje, reinkarnacija, transmigracija, palingeneza, metempsihoza in druge podobne ideje.

Ne glede na pristop pa je bilo – in je še vedno – treba nedvorno sprejeti določene definicije o duši ali o človeškem duhu, o tem, kar umre, in o tem, kar traja, ter o stanju, v katerem je to, kar traja.

ČE JE DUŠA TRAJNA POZNEJE, POMENI, DA JE MORALA TRAJATI TUDI PRED TEM, RAZEN ČE NE PREDPOSTAVIMO, DA GRE PRI VSEM TEM LE ZA NEŠTETE KAPRICE ALI BOŽJE POTEZE, NEDOJEMLJIVE LJUDEM.

V BUDIZMU POZNA MO ZGODBE JATAKA, KI GOVORIMO O PREDHODNIH ŽIVLJENJIH GAVTAMA BUDE V RAZLIČNIH OBLIKAH.

Brez prevelikega poglobljanja v duhovno naravo človeka in v vidike, ki lahko presežejo smrt telesa, bomo predstavili kratek pregled najbolj razširjenih predstav o življenju in smrti.

Domneva, da po življenju obstaja drugo trajno življenje, ki je lahko srečno ali boleče glede na pridobljene zasluge, vključuje tudi domnevo o predhodnem obstoju duše, saj je nesmiselno razmišljati o trajnosti nečesa, kar ni obstajalo, preden se je pojavilo v tem življenju. Če je duša trajna pozneje, pomeni, da je morala trajati tudi pred tem, razen če ne predpostavimo, da gre pri vsem tem le za neštete kaprice ali božje poteze, nedojemljive ljudem. Nesmrtnost duše je bila temeljno izhodišče številnih religij in filozofov z drugačnim pogledom, to je pogledom, ki vključuje reinkarnacijo oziroma večkratno življenje na zemlji, vendar v različnih okoliščinah v okviru skupnega človeškega imenovalca, podobno kot se celotna narava ciklično obnavlja in po izteku posameznega letnega časa ne umre dokončno.

Tak pogled ima nekoliko različic: eno samo vstajenje, vendar ne na zemlji, temveč na nebu, ker dobimo telo, ki smo ga že imeli, da bi tam po poslednji sodbi prebivali v večnem miru. Nekateri naj bi ponovno vstali, da bi večno živeli na nebu; drugi naj bi večno živeli v peklu, preostali pa naj bi nekaj časa bivali v medprostoru in se očiščevali grehov, ki niso bili niti tako veliki, da bi si zaslužili pekel, niti tako majhni, da bi dopuščali vstop v raj.

V Indiji sanskrtski izraz "samsara" pomeni "kolo življenja", ki se nenehno obrača, pri čemer se dotika pojavnega sveta, vendar gre tudi skozi subtilen svet, v katerem prebivajo tisti, ki jih običajno imenujemo "mrtvi". To kolo je v gibanju zaradi delovanja ljudi: ker vsako delovanje izzove reakcijo, je nemogoče ustaviti tok življenja in smrti, vse dokler se zavest ne dvigne in ne spravi v gibanje nesebičnega delovanja, osvobojenega od vseh osebnih želja, velikodušno in v službi vseh bitij. Tedaj se bo kolo ustavilo, vendar se to ne bo zgodilo jutri ...

Grška pojma "palingeneza" ("palin" – ponovno, spet; "genesis" – nastanek, rojstvo) in "metempsihoza" ("meta" – sprememba; psyche – duša) kažeta na to, da so imela antična ljudstva ideje, podobne ideji o reinkarnaciji. Duša ima po zemeljskem življenju potrebo, da ponovno zaživi, da znova dobi zavest o svoji naravi, da se loči od dodatkov in vplivov materije, nato pa se človek znova vrača v zemeljsko življenje. Toda fizično telo je ranljivo in minljivo, zato bo smrt zopet prišla kot počitek pred novim začetkom.

Popolnoma neustrezen in napačno razumljen se mi zdi pogled, v skladu s katerim transmigracija vključuje možnost, da se človeški duh reinkarnira v katero koli obliko življenja, naj je to kamen, drevo ali žival, kar je v nasprotju z vsakim logičnim načelom evolucije, življenje je v skladu s tem pogledom popoln kaos, v katerem nič nima niti svojega mesta niti svojega smisla.

STRAH PRED SMRTJO

Od 6. stoletja, po cerkvenem koncilu v Konstantinoplu, ki ga je sklical cesar Justinijan, da bi se zavrgla dela in učenja filozofa Origena, je postalo prepovedano vse, kar se je nanašalo na predobstoje duše in reinkarnacijo ter je bilo do tedaj sestavni del krščanskega nauka.

Učenje o predobstoju duše in reinkarnaciji je tako za naš zahodni svet postalo tabu in treba je bilo zavreči vsa stara religijska, filozofska in psihološka učenja, ki so stoletja vsebovala ti učenji. Na podoben način se je izogibalo tudi preučevanju mističnih, filozofskih in znanstvenih mislecev in piscev, ki so se ukvarjali s temi vprašanji. Zapostavljena je bila cela zgodovina, polna izkušenj in radodarna z modrostjo, na račun novih idej, katerih naloga je bila zamenjati stare "zablode".

Še pred dvema stoletjema je bilo treba svete knjige in filozofska dela najboljših avtorjev brati dobesedno, kot da nikoli nista obstajala simbolizem in kodiran jezik. Vendar je dobro znano, da vsako tako delo vsebuje več od golega besedila, da so simboli vedno obstajali in da je za duhovni razvoj bolje biti blizu globokemu pomenu besede kot pa jih tolmačiti z enostavnimi parabolami, ki so prvi koraki na poti tega razvoja in dajejo najpreprostejše razlage.

Ne bomo navajali primerov z vzhoda, ki bi se lahko zdeli tuji našemu načinu življenja in razmišljanja, temveč bomo našeli številne velike zahodne književnike, umetnike in filozofe, od grškega obdobja pa vse do danes, ki so nedvomno sprejemali idejo o nesmrtnosti duše in naravno možnost, da gre duša skozi različna življenja, da bi pridobila različne izkušnje. Pri tem lahko začnemo s cenjenim Pitagoro, nato Heraklitom, Empedoklesom, Platonom, Aristotelom, Cicerom, Vergilijem, Ovidijem, Plutarhom, Plotinom in z novoplatoniki na splošno, s cesarjem Julijanom ...

Srednji vek je prekril s tančico to mišljenje, ki je bilo s polno močjo obujeno pod peresom Danteja, Marsilia Ficina, Pica della Mirandole in številnih velikih aristokratov, ki so delovali kot meceni umetnikov in filozofskih gibanj, kot so novoplatonizem, pitagorejska šola, kabala, hermetizem, alkimija in proustozidarstvo.

Naj poleg tega omenimo Paracelzusa, Giordana Bruna, Shakespearja, Tommasa Campanello, Johna Miltona, Spinozo, Leibniza, Voltaira, Benjamina Franklina, Davida Huma, Kanta, Lessinga, Herderja, Goetheja, Schillerja, Fichteja, Schopenhauerja, Thomasa Carlyleja, Balzaca, Victorja Hugoja, Emersona, Edgarja Allana Poeja, Tennysona, Kierkegaarda, Flauberta, Dostojevskega, Tolstoja, Marka Twaina, Bernarda Shawa, Gustava Mahlerja, Rudyarda Kiplinga, Yeatska, Romaina Rollanda, Rilkeja, Hermanna Hesseja, Khalila Gibrana, D. H. Lawrenca, Priestleyja, Aldousa Huxleyja in številne druge, ki bi jih lahko naštevati v neskončnost. Ali je mogoče, da bi ti ljudje papagajsko ter brez tehtnega razmisleka izpostavljali svoja prepričanja in filozofske ideje, če te ne bi bile podkrepljene z znanstvenim spoznanjem?

RELIGIJA IN ZNANOST

Zadnji dve stoletji je zrasla nova ovira med življenjem in smrtjo poleg tiste, ki je že obstajala zaradi slabega razumevanja narave. Nasprotje med znanostjo in religijo je še bolj zaostriло razlike med tema pojmomoma, in tudi če je še kje obstajala kakšna sled duhovne svobode, se ji je znanost začela posmehovati in določene ideje "izobčila", češ: "Ničesar od tega ni mogoče dokazati", "Nimamo znanstvenih dokazov za te trditve" ...

Znanost je poskušala z materialnimi orodji prikazati abstraktno resničnost. Psihološko, intelektualno in duhovno življenje je poskušala – in nekaj časa uspešno – omejiti na golo razvrščanje raznih žlez. Vse je bilo omejeno na organsko delovanje telesa, zato je obstajalo le eno življenje, to življenje, smrt pa je bila konec vsega.

Vendar znanost ni ločena od ljudi in človeški nemir jo je usmeril na nova področja, nove raziskave, na nove oblike razlaganja resničnosti. Tako so se rodili številni "para": paranormalni, parapsihološki, parafizični in temu podobni fenomeni, ki so poskušali pojasniti to, kar je bilo treba nedvomno nekako razložiti s konkretnimi dejstvi.

Na žalost so se skupaj z resnimi raziskavami, usmerjenimi k iskanju resnice, pojavljali – kot se je to vedno dogajalo in kot

se bo vedno dogajalo – prevaranti, ki so nova odkritja izkoristili za zaslužek. Kvaziduhovnjaki, lažni "čarodeji", sejemski vidci in številni posredniki z onostranstvom so izkoristili svojo priložnost in tako zaprli pot znanju, ki bi se lahko odprla hitreje in z manj zablodami.

Vendar kljub prevarantom je potreba po znanju, ustreznem znanju še naprej živa. Danes je vse več raziskav primerov, ki so še pred kratkim veljali za neobičajne ali nemogoče, odkrivamo pa jih v obsegu, kolikor izginja strah pred njihovim raziskovanjem.

Zdravniki in psihiatri, za katerimi stoji njihova strokovnost, so se srečevali z zelo konkretnimi primeri nekaterih ljudi, katerim so se v stanju hipnotičnega transa pojavljali spomini, ki so se lahko nanašali samo na čas pred življenjem in pri katerih ni bilo možnosti za kakršno koli vnaprej izmišljeno prevaro. Drugi izsledki se nanašajo na področje smrtonosnih bolezni ali na stanje globoke kome, v katero so padli klinično mrtvi, ki pa so se nato znova "vrnili" v telo, v "življenje" ter bolj ali manj jasno pripovedovali o svojih doživetjih "na drugi strani".

Vzporednic v teh zgodbah je tako veliko, da je težko domne-

vati, da bi se milijoni ljudi z različnih strani sveta, z različno izobrazbo in veroizpovedjo dogovorili, da ponovijo isto. Prej se zdi, da se pred nami odpira možnost za utrtje poti prek meje, ki se je od nekdaj zdela strašljiva in nedostopna, ali vsaj odkar se je ta naravni in povsem logičen pojav smrti zaradi nekaterih tabujev spremenil v nekaj strašnega in bolečega.

Nedvomno v živih bitjih obstaja "nagon" – imenujmo ga tako – po večnosti. Vse, kar živi, se upira smrti, naj je to prek enostavnih odzivov ali refleksov ali pa se pojavlja kot tesnoba v ljudeh, ki morajo s težkim srcem za vedno zapustiti svet, dokler so njihovi upi in sanje še živi.

Želja po življenju živi še naprej, želja, da stvari ne bi ostale nedokončane, želja po novih priložnostih. Še naprej živi želja, da se ne bi dokončno poslovili ljudje, ki smo jih imeli radi. Težko se je sprijazniti s pomisljijo, da odhajamo in puščamo za seboj številne ljube ljudi, da z njimi ne bomo več mogli komunicirati ali da bodo ti ljudje odšli pred nami v nekakšen mračen svet – če je to sploh svet – od koder ne bodo mogli več stopiti v stik z nami. Težko si je predstavljati, da na svet pridemo le enkrat, da imamo na voljo zelo malo časa, da bi osvojili vse, kar moramo, da bi dozoreli in da po tej kratki –

srečni ali nesrečni – izkušnji ni več izhoda razen raja, ki je za tiste dejavnejše nekoliko monoton, ali strašnega pekla za tiste, ki jim ni uspelo dojeti, v čem so tako grešili.

Toda daleč od tegob in prepovedi, dvomov in brezupa obstajajo številni, ki poskušajo tako ali drugače to oviro premostiti. Navsezadnje se nam ni treba dotakniti ali slišati tistih, ki so umrli pred nami, da bi "začutili", da so blizu, da lahko začutimo njihovo navzočnost več kot le enkrat, da obstajajo trajne psihološke, čustvene, mentalne, moralne in duhovne povezave. Povsem je mogoče, da poskušajo tudi tisti, ki so "z druge strani", priti do nas, če že ne vsak dan, pa vsaj v posebnih trenutkih, prav tako kot nam v vsakodnevem življenju ni treba vedno biti eden poleg drugega, da bi se lahko razumeli in

ŽIVLJENJE DOBI GLOBLJI SMISEL, ČE SMRT SPREJMEMO KOT NARAVNI POČITEK, KOT SPANEC, KI NAM POMAGA PREMISLITI O TISOČ IN ENI OKOLIŠČINI, PREDEN SE ZNOVA ZBUDIMO.

komunicirali.

Življenje dobi globlji smisel, če smrt sprejmemo kot naravni počitek, kot spanec, ki nam pomaga premisliti o tisoč in eni okoliščini, preden se znova zbudimo. Smrt ima smisel, če na življenje gledamo kot na del enega samega Življenja, ki obstaja z ene in druge strani pregrade, ki ločuje "življenje" in "smrt".

Življenje in smrt se podpirata in dopolnjujeta. Če uporabimo analogijo, če smo zdaj živi, smo prišli iz nekega drugega vidika življenja in gremo proti nekateremu drugemu vidiku življenja. Zakaj bi človeštvo trpelo zaradi tega strašnega nagona po preživetju? Zakaj dajati prostor čustvom in mislim o nečem, kar ne obstaja?

Zanimivo bi bilo to željo po preživetju spremeniti v jasno zavest o nesmrtnosti, da bi bila vsaka minuta našega obstoja en korak naprej, ena za vedno koristna izkušnja, trajna enotnost s tistimi, ki potujejo po istih poteh. Mogoče je, da bodo tako končno prenehale neskončne razprave o življenju in smrti, da bi bili namesto tega budni in dejavni tako v življenju kot tudi v smrti, tako z ene kot tudi z druge strani vrat, ki se nam bodo zdela vse manj temačna in strah zbujujoča. Kajti to so vrata našega prehoda, vrata vstopa in izstopa.

MALA ŠOLA FILOZOFIJE ČLOVEŠKE VREDNOTE

STJEPAN PALAJSA

Filozofija nam omogoča, da v sebi odkrijemo in razvijemo vrsto latentnih vrednot, ki niso odvisne od časa, religije, naroda ali rase. To so vrednote, ki veljajo za vse čase in za vse ljudi. Tiste vrednote, ki človeku omogočajo, da postane človek. Z razvojem teh vrednot postajamo vse bolj svobodni, zavestni, plemeniti in notranje močni.

V skladu s tistim, o čemer smo pisali v prejšnjih številkah o sedmeri razdelitvi človeka, bomo razdelili tudi človeške vrednote. Razvrstili jih bomo od najnižjih, fizičnih, pa vse do najvišjih, metafizičnih.

Vrednote lahko najprej razdelimo na dva osnovna dela – prve so tiste splošne ali običajne, druge pa tiste vzvišene. Prve so stari Grki imenovali "človeške", druge pa "božanske".

Običajne vrednote lahko še naprej razdelimo na fizične, vitalne, čustvene ter intelektualne, vzvišene pa na moralne, duhovne in metafizične.

FIZIČNE VREDNOTE

(BITI GOSPODAR SVOJEGA TELESA)

Fizično telo ima za nas svojo pomembnost in vrednost, saj je nosilec zavesti v tej fizični dimenziji. Zanj moramo skrbeti na ustrezen in pravilen način ter ga ne zanemarjati, vendar mu niti ne smemo pripisovati večje pomembnosti, kot jo ima. Če zanj ne bomo ustrezno skrbeli, ne bomo mogli na ustrezen način spoznavati tega fizičnega sveta ter si tako pridobivati izkušnje in sposobnosti, ki jih lahko pridobimo samo v tem svetu.

**PLATON PRAVI, DA STA NEZMERNOST IN
POPUŠČANJE TELESNIM NASLADAM EDEN OD
GLAVNIH VZROKOV SKORAJ VSEH BOLEZNI IN
PREZGODNJE STAROSTI.**

Med vrednotami fizičnega telesa ne mislimo tistih, na katere ne moremo zavestno vplivati, ker te spadajo bolj v naš nagonski del, temveč tiste, ki smo jih izoblikovali zavestno in s svojo voljo.

Med takimi fizičnimi, zavestno zgrajenimi vrednotami so na primer zmernost in prava mera, red, higiena, telesne navade, naravna eleganca in drža itn.

ZMERNOST IN PRAVA MERA

Največ, kar lahko naredimo na tej ravni, je, da fizično telo navadimo na zmernost, ki jo moramo

razvijati z uporabo naše volje in inteligence. Platon pravi, da sta nezmernost in popuščanje telesnim nasladam eden od glavnih vzrokov skoraj vseh bolezni in prezgodnje starosti.

RED: omogoča dober pretok življenjskih energij, izboljšuje učinkovitost ter v naše življenje prinaša skladnost in lepoto.

HIGIENA: nujna za dobro in zdravo delovanje fizičnega telesa. Z njo odstranimo s sebe tisto, kar več ničemur ne koristi, zunanjo umazanijo ter odmrle celice. Higiena nam prinaša svežino in omogoča pretok energije iz narave v telo. Naše telo je del narave, s katero neprestano izmenjuje snov in energijo – dejansko "dihamo" s celim telesom.

DOBRE FIZIČNE NAVADE: higienske navade, pravilna in redna telovadba, rednost, ritem in zmernost pri prehrani, ustrezen ritem počitka in spanca itn.

NARAVNA ELEGANCA IN DRŽA: gibčnost in prožnost telesa, ponosna in dostojanstvena drža, pokončnost, občutek za eleganco in estetiko.

Nobena od teh vrednot ni pridobljena z rojstvom, temveč si jih pridobimo s svojo voljo in lastnim naporom.

ENERGETSKE VREDNOTE (BITI GOSPODAR SVOJEGA ENERGETSKEGA POTENCIALA)

Med vrednote našega vitalnega telesa lahko uvrstimo dobro zdravje, telesno pripravljenost, ustvarjalno energijo, sposobnost vlaganja napora itd.

ZDRAVJE IN VITALNOST

Podobno kot pri snovi za izgradnjo fizičnega telesa, ki jo črpamo iz narave, je tudi z vitalno energijo. Če si predstavljamo fizično telo kot prevodnik, potem bi bila vitalna energija kot elektrika, ki teče skozenj. Ko smo energetsko nepretočni, ko so naši vitalni kanali polni vozlov in krčev, energija ne bo mogla pravilno in z ustrežno močjo krožiti

VSAKA NAŠA KREACIJA ZAHTEVA VELIKO ENERGIJE, DA BI LAHKO ŽIVELA. V NAŠEM ŽIVLJENJU NI NOBENE VELIKE STVARI, KI OD NAS NI TERJALA VELIKIH NAPOROV.

po fizičnem telesu ter ga oživljati v pravi meri. Pretok energije je dejansko osnova našega zdravja. Zdrav in vitalen organizem imamo takrat, ko smo sposobni iz narave črpati toliko energije, koliko je potrebujemo.

Za svoje zdravje in vitalnost moramo skrbeti, toda na način, ki je najbolj ustrezen za vsakega posameznika in glede na njegove potrebe. Tudi tu se priporoča zmernost.

USTVARJALNA ENERGIJA

Energije ne potrebujemo samo za oživljanje in delovanje fizičnega telesa, temveč tudi za ustvarjalnost. Moramo se naučiti obvladovati energijo, da bi z njo lahko oblikovali in oživili svet okoli nas. Kreacija v filozofskem smislu pomeni oživiti obliko, ki si jo je zamislila inteligenca. Na primer hiša, ki smo jo zgradili, ni nič drugega kot kup betona in ometa. Šele ko jo oživimo in napolnimo z energijo, lahko postane dom.

SPOSOBNOST VLAGANJA NAPORA

Vsako človeško delovanje, ki presega samo golo preživetje, zahteva napor. To pomeni, da z uporabo lastne volje črpamo in usmerjamo energijo v zeleno smer. Vsaka naša kreacija zahteva veliko energije, da bi lahko živel. V našem življenju ni nobene velike stvari, ki od nas ni terjala velikih naporov. Danes so v modi bližnjice, čim manj vlaganja naporov in lažno upanje, da se bodo stvari "rešile same po sebi". Toda to se nikoli ni in niti se ne bo zgodilo. Če smo neko stvar rešili brez velikega napora, ta stvar za nas nima velikega pomena. Večji ko je napor, večji ko je korak, večja je tudi nagrada. Nobena transformacija se ne zgodi brez vloženega napora.

ČUSTVENE VREDNOTE (BITI GOSPODAR SVOJIH ČUSTEV)

Med čustvene vrednote lahko uvrstimo vljudnost, zaupanje, empatijo, potrpežljivost, spoštovanje drugih, dobro razpoloženje, entuziazem, optimizem, čustveno stabilnost in ravnovesje, naravnost, notranjo radost, potrpežljivost, hvaležnost in še celo paleto drugih plemenitih čustev.

Čustvene vrednote so povezane s plemeniti čustvi. Šele ta nam omogočajo zdravo komunikacijo z drugimi ljudmi.

VLJUDNOST, ZAUPANJE, EMPATIJA, POTRPEŽLJIVOST, HVALEŽNOST: omogočajo kakovostno medčloveško komunikacijo. Ustrezna komunikacija pa omogoča izmenjavo znanja, izkušenj in moči.

DOBRA VOLJA, DOBRO RAZPOLOŽENJE, ENTUZIAZEM: ustvarja avreolo topline in svetlobe okoli nas ter je nujen pogoj vsakega humanega druženja. Vsako človeško bitje hrepeni po dobri energiji, želi si dihati svež in dober zrak okoli sebe. Mi sami smo vedno odgovorni za vzdušje okoli nas. Moramo pa imeti notranjo moč, da se zoperstavimo vsemu oziroma vsem tistim, ki uničujejo to toplino in svetlobo.

Ko bomo gospodarji svojih čustev, bomo lahko izbirali svoja čustvena stanja ter v vsakem trenutku, z uporabo svoje volje naredili boljše vzdušje okoli sebe – in to na naraven in ne umeten način.

ČUSTVENA STABILNOST IN RAVNOVESJE, NOTRANJA RADOST, NARAVNOST, OPTIMIZEM IN POTRPEŽLJIVOST

Čustvena stabilnost je temelj našega psihičnega zdravja. Če nas v nekem trenutku čustva odnesejo v prijetna in pozitivna stanja, se moramo zavedati, da nas lahko hitro, že v naslednjem trenutku odnese v nasprotno, negativno smer.

Filozofija nas mora naučiti svoja čustva ne samo prepoznati, temveč tudi to, kaj z njimi narediti, kako kontrolirati nižja ter kako razvijati višja, bolj plemenita čustva. S stalno pozornostjo in notranjo disciplino bomo lahko dosegli vse večjo čustveno stabilnost.

Filozofija nas mora še naučiti, kako se prilagoditi določenim okoliščinam, različnim ljudem in različnim zahtevam, toda na način, da pri tem ne prodajamo svojih pravih vrednot.

INTELEKTUALNE VREDNOTE (BITI GOSPODAR SVOJEGA UMA)

Poleg tega imamo intelektualne vrednote. Tukaj lahko naštejemo zdrav razum, bistrino, sposobnost logičnega razmišljanja, sposobnost razločevanja, objektivnost, sposobnost abstraktnega mišljenja, sposobnost analize in sinteze, sposobnost organizacije, imaginacijo, kreativnost, pozornost in koncentracijo, notranjo vizijo, iskrenost, razumevanje drugih, odgovornost ...

ZDRAV RAZUM IN BISTRINA

Kaj je zdrav razum? Vemo, da nekateri preberejo veliko knjig in v glavi nakopičijo veliko informacij. Toda če si zapomnimo

veliko podatkov, to žal še ne zagotavlja zdravega razuma in jasnosti

ČE SI ZAPOMNIMO VELIKO PODATKOV, TO ŽAL ŠE NE ZAGOTAVLJA ZDRAVEGA RAZUMA IN JASNOSTI V RAZUMEVANJU SEBE IN SVETA.

v razumevanju sebe in sveta. Ne velja pa niti druga skrajnost, ko rečemo, da nek preprost kmet uporablja zdrav razum. Tu gre velikokrat za preveliko poenostavljanje. Zdrav razum potrebuje nekatere ustrezne predpostavke in merila, zahteva jasnost videnja stvari ter vizijo rešitve ali cilja. Zahteva poglobljanje ter iskanje povezav med stvarmi, ki nas bodo pripeljale do celovite slike, zahteva sposobnost gledanja skozi različna očala.

Zdrav razum zahteva razumevanje drugih in odprtost do drugih mnenj, zahteva dialog, ne le dva monologa. Namen zdravega razuma je priti bliže resnici.

SPOSOBNOST LOGIČNEGA RAZMIŠLJANJA – ZDRAVA LOGIKA

Logika je ena od izrednih lastnosti našega uma. Logika mora biti v ozadju vsakega spoznavnega procesa oziroma vse, kar spoznavamo, mora temeljiti na logiki. Logika upošteva prav vse elemente, ki jih zajema posamezno področje, ne le nekaterih. Moramo se zavedati, da veliko predpostavk, hipotez ali teorij današnje znanosti ne zadosti zahtevam logike.

Logika vključuje tudi sposobnost razločevanja, objektivnost, sposobnost analize in sinteze itn.

SPOSOBNOST ORGANIZACIJE ZAVESTI, POZORNOST IN KONCENTRACIJA

Polje človeške zavesti je ogromno in sestavljajo ga zelo številni elementi. Tistemu, ki jih ne pozna, se zdijo samo kot množica nepovezanih elementov, razmetana po tem polju. Toda med njimi vlada izredna logika, vsak del ima svoj smisel in svojo posebno vlogo kot posamezni del pa tudi kot tudi del celote. To je neverjetno kompleksna struktura, ki zahteva izjemno organizacijo. Človek, ki ne usmeri pozornosti v notranje življenje ter ne raziskuje in spoznava sebe, se sploh ne zaveda tega polja in njegove kompleksnosti. Zanj je to področje tako

nejasno kot popolnoma zamegljena fotografija. Polje zavesti bi si lahko predstavljali kot velik zemljevid, na katerem ima vsak hrib, vsaka reka, vsak travnik ali gozd svoje ime.

Filozof je tisti, ki se je lotil težke

naloge, kartografiranja tega neraziskanega področja.

Lastnosti, vrednote in sposobnosti, ki nam pomagajo v tem nadčloveškem delu, so med drugimi sposobnost imaginacije, notranja vizija, pozornost in koncentracija itn.

ISKRENOST, RAZUMEVANJE DRUGIH, ODGOVORNOST ...

Zavedati se moramo, da razen naših polj obstajajo še druga polja, ki so z našimi povezana. Narava ne pozna pojma "zoprni mejak", ker je vsako posamezno polje del enega velikega polja. Zato je usklajevanje in harmonija med temi polji ena od temeljnih nalog človeka.

Vrednote, ki nam to omogočajo, so iskrenost, razumevanje drugih, občutek dolžnosti in odgovornosti do drugih, nepristranskost, sočutje, altruizem, dobrotita itn.

V naslednji številki bomo govorili o "božanskih", torej moralnih, duhovnih in metafizičnih vrednotah.

DOMINACIJA ALI VODSTVO?

IRENA PETAK

Da bi lahko živali sploh živele v skupnosti, se med seboj prepoznavajo, komunicirajo in prevzemajo določene vloge. Odnosi med posameznimi živalmi v takšnih skupinah so urejeni s posebnimi zakoni tako, da omogočajo dobrobit posameznim živalim in celotni skupini. Namen živalske skupnosti je uspešnejše preživljanje, lažje iskanje hrane in vzgoja mladičev. Tako na primer majhne ptice, kot so papagaji ali vrabci, pogosto živijo v jatah. Veliki mesojedci, kot so levi ali volkovi, živijo v skupnostih, ker jim številčnost omogoča uspešen lov. Vendar številne živali živijo samotno ali v neorganiziranih skupinah, saj tako lažje obstanejo v svojem naravnem okolju.

omejenem in umetnem okolju živalskih vrtov. Te teorije so vključevale predpostavko, da so nekatere živali zaradi svoje moči, zdravja ali katere druge telesne značilnosti dominantne in imajo zato premoč nad ostalimi živalmi, ki so del posamezne skupnosti.

Te naj bi imele vedno pravico do hrane, izbire mesta za spanje in partnerja za razmnoževanje, ostale živali pa naj bi se jim umikale s poti in se jim podrejele.

Vendar nove raziskave, ki jih zadnja desetletja izvajajo v naravnem okolju, rezervatih in nacionalnih parkih, kažejo,

da je narava veliko bolj kompleksna ter da je treba vsako življenjsko skupnost preučevati brez predsodkov in v njenem naravnem okolju.

Odnosi med posameznimi živalmi v življenjskih skupnostih so bolj podobni prepleteni mreži kot piramidi, ki bi bila zgrajena iz strogo ločenih horizontalnih plasti, pri čemer bi tisti zgoraj živeli "na račun" drugih. Odnosi v kompleksnih skupnostih sesalcev temeljijo na

vodstvu in sposobnosti, ne pa na agresivni dominaciji, ki bi temeljila na vzdržljivosti in mladosti posamezne živali. Nova teorija o vodstvu prinaša postavljanje jasnih pravil med posameznimi živalmi, ki temeljijo na naravnih zakonih.

Še sredi preteklega stoletja so življenje v skupnosti sesalcev razlagali s strogo, vsiljeno hierarhijo, ki naj bi temeljila na dominaciji. Tak sklep je izhajal iz raziskav, izvedenih v

Tako ima na primer pravico do vodenja žival, ki ni le telesno sposobna, temveč ima tudi največ izkušenj pri iskanju hrane in vode. Takšna pravila omogočajo skladno sobivanje in uspešen obstanek znotraj tropa, jate ali krдела.

Primer take vrste skupnosti je volčje krdelo. Leta 1999 je bilo ovrženo dotedanje mišljenje, da v volčjem krdelu vlada kruta hierarhija z alfa samcem in alfa samico na čelu ter njunimi podrejenimi potomci in sorodniki. Raziskave volčjega krдела v naravi so namreč pokazale, da so odnosi med volkovi podobni odnosom v družini, v kateri odrasli starši usmerjajo delovanje družinske skupnosti in jo skupaj vodijo. Na primer prvi ima pravico do hrane najpogosteje volk, ki je oče preostalih volkov v krdelu in ki vodi lov, vendar če je volkulja šele skotila mladiče, bo ona imela prednost. Mladiči lahko, ko začnejo jesti meso, prvi pojedjo najmehkejše dele, ko pa odrastejo, pri hrani dajo prednost odraslim volkovom. Če je ulov zadosten za vse člane krдела, se vsi hranijo skupaj ne glede na položaj v družini. Mladi volkovi ostajajo s starši približno dve leti ter

pomagajo pri vzgoji mlajših bratov in sester. Potem odidejo iz svoje volčje družine in iščejo partnerje, da bi z njimi ustvarili svoje krdelo.

Danes, ko je večina teorij iz 19. in 20. stoletja zastarela, se je bolj kot kadarkoli treba vrniti k poglobljenemu in iskrenemu raziskovanju naravnih zakonov ter se pri tem vedno poskušati naučiti nekaj novega iz kompleksnih odnosov okoli nas.

LORD ALFRED TENNYSON

VERJEMIMO

(Lirski spev iz pesnitve In memoriam A.H.H.)

Verjemimo, da nekako
se dobro bo končalo zlo
za bol narave, grešno slo,
za hibe dvoma, blod s krvjo;

da ni nihče brezciljnih nog;
da se življenje ne zgubi,
da kot smrt v prazno dano ni,
ko stvarstvo zaokroži Bog;

da niti črv ni strt zaman;
da niti molja s slo utvar
ne osuši brezploden žar
in še v prid drugemu ni dan.

Kar vemo, polno je zagat;
lahko verjamem le, da bo
na koncu dobro k vsem prešlo
in vsaka zima bo pomlad.

Tak sen je moj: a kaj sem jaz?
Otrok, ki joka v temno noč,
otrok, po luči jokajoč,
ki jok mu je edini glas.

Oh, yet we trust that somehow good
Will be the final end of ill,
To pangs of nature, sins of will,
Defects of doubt, and taints of blood;

That nothing walks with aimless feet;
That not one life shall be destroy'd,
Or cast as rubbish to the void,
When God hath made the pile complete;

That not a worm is cloven in vain;
That not a moth with vain desire
Is shrivell'd in a fruitless fire,
Or but subserves another's gain.

Behold, we know not anything;
I can but trust that good shall fall
At last—far off—at last, to all,
And every winter change to spring.

So runs my dream: but what am I?
An infant crying in the night:
An infant crying for the light:
And with no language but a cry.

Alfred Tennyson je najznamenitejši angleški pesnik viktorijanske dobe. Rodil se je 6. avgusta 1809 v Somersbyju v Lincolnshiru.

Pesnitev **In Memoriam A.H.H.** je pisal celih 17 let v spomin na svojega dragega prijatelja Arthurja Hallama, ki je umrl pri zgodnjih 22 letih. Poznala sta se le štiri leta, vendar je imel Hallam velik vpliv na pesnika. Med njima je vzniknilo globoko prijateljstvo, Hallam pa se je tudi zaročil s Tennysonovo sestro Emily. Tennyson je bil med študijem član skrivnega društva intelektualcev, ki so se imenovali "Apostoli" in ga je vodil Hallam. V njem so razglabljali o različnih duhovnih vprašanjih, platonično prijateljstvo pa je bilo postavljeno nad intelektualne vrednote.

Viktorijansko obdobje je z industrializacijo in pomembno pridobitvijo železnice razširilo obzorje prebivalcev tedanje

Anglije. Intelektualci so se začeli zanimati za teorije evolucije, kar pa je zasejalo tudi dvome v religijske dogme.

V Tennysonovih delih lahko zaznamo in razberemo njegovo prepričanje, da obstaja resničnost za vidnim svetom, vendar njegova religijska prepričanja niso bila konvencionalna in niso bila v skladu z uveljavljeno religijo. Izkušnja prijateljeve smrti je še dodatno vplivala na Tennysonove nazore, saj je prebudila globlje slutnje obstoja večnosti, ki je neodvisna od kakršne koli religijske forme.

Pesem **Prehod** je izšla tri leta pred pesnikovo smrtjo. Nekaj dni pred svojo smrtjo je izjavil, da je v tej pesmi zaobseženo vse, kar je ustvaril in objavil, njegova razmišljanja in prepričanja. Želel je, da bi bila objavljena v vsaki zbirki njegovih del.

PREHOD

Večernica, zaton.

Ime sem svoje čul!

Zdaj naj obala ne ječi v zaklon,
ko bom na morje splul.

A v polni plimi morje kot da spi,
ni pen in ne glasov,
ko vse, kar črpa iz globin, vali
že spet domov.

Večerni zvon, mrak bo
pa tema iz mraku!

Nikar naj žalostno ne bo slovo,
ko bom odplul.

Čeprav me z mej, kjer vlada Prostor – Čas,
odnese morje v dalj,
Krmarju, upam, zrl bom v obraz,
ko splul bom od obal.

V slovenščino prevedel Andrej Arko.

Vzeto iz zbirke Lirika, Alfred Tennyson, Založba Mladinska knjiga, 1996.

CROSSING THE BAR

Sunset and evening star,

And one clear call for me!

And may there be no moaning of the bar,
When I put out to sea,

But such a tide as moving seems asleep,

Too full for sound and foam,

When that which drew from out the boundless deep
Turns again home.

Twilight and evening bell,

And after that the dark!

And may there be no sadness of farewell,
When I embark;

For tho' from out our bourne of Time and Place

The flood may bear me far,

I hope to see my Pilot face to face

When I have crost the bar.

UMETNIK S CENO

Gessen je bil menih umetnik. Preden se je lotil risbe ali slike, je vedno zahteval, naj mu plačajo vnaprej, poleg tega pa so bile njegove cene zelo visoke.

Nekoč je njegovo sliko naročila gejša.

"Koliko lahko plačaš?" je vprašal Gessen.

"Kolikor boš zahteval," je odgovorilo dekle, "vendar moraš slikati v moji navzočnosti."

Gejša ga je na dogovorjeni dan povabila na slavje, ki ga je priredila za svojega zaščitnika.

Gessen je s finim čopičem naredil sliko. Potem ko jo je dokončal, je zanjo zahteval do tedaj najvišje plačilo, ki ga je tudi prejel.

Gejša se je nato obrnila k svojemu zaščitniku in dejala: "Ta umetnik hoče samo denar. Njegove slike so lepe, vendar njegov um ni čist – umazal mu ga je denar. Ker ustvarja z nečistim umom, njegove slike niso vredne, da bi jih razstavili. Dobro so kvečjemu za moje spodnje krilo."

Nato je slekla svoje krilo in prosila Gessena, naj na zadnjem delu njenega spodnjega krila naslika sliko.

"Kakšno plačilo prejmem za to?" je vprašal Gessen.

"Oh, kakršno želiš," je odgovorilo dekle.

Gessen je zahteval mastno plačilo, naredil sliko, ki jo je naročilo dekle, in odšel.

Pozneje se je razvedelo, da je imel Gessen za te svoje visoke cene čisto posebne razloge.

V njegovem okrožju je pogosto vladala lakota. Bogati niso pomagali lačnim revežem, zato je imel Gessen skrivno skladišče, za katero ni vedel čisto nihče: v njem je hranil žito prav za takšne težavne čase.

Cesta od njegove vasi do ljudskega žrtvenika je bila v zelo slabem stanju in številni popotniki so na njej zelo trpeli. Želel si je zgraditi boljšo cesto.

Njegov učitelj je umrl, preden mu je uspelo uresničiti željo, da bi zgradil svetišče.

Zdaj je Gessen želel dokončati to njegovo svetišče.

Ko je Gessenu uresničil te tri želje, je odvrigel svoje čopiče in druge slikarske pripomočke ter se umaknil v gore. Nikoli več ni naredil nobene slike.

zenovska zgodba

SLAVNI IZREKI

"EPPUR SI MUOVE"

Ta stavek pripisujejo italijanskemu matematiku, fiziku in filozofu Galileu Galileiju (1564–1642). Ko je napisal svojo knjigo, v kateri podpira Kopernikove ideje, da se Zemlja vrti okoli Sonca, in ne obratno, je prišel v pest inkviziciji. Leta 1633 je bil obtožen za širjenje krivoverstva in se je moral odreči svojemu učenju. Izročilo pravi, da je Galileo najprej svoje trditve zanikal, nato pa naj bi zamrmral te znamenite besede: "Eppur si muove" ("In vendar se premika", mislil je na Zemljo). Svojim idejam se torej ni odrekel. Po obsodbi je od svojega 70. leta pa do konca življenja prebil v hišnem priporu, kjer ni smel sprejemati nobenih obiskov. Takrat je napisal tudi svoje zadnje delo, posvečeno kinematiki in trdnosti, ki je postavilo temelje moderne mehanike.

Izrek "Eppur si muove" se še danes uporablja, kadar želimo reči, da je nekaj dejstvo, ne glede na to, kaj si nekdo o tem misli. Postal je simbol brezkompromisnega zavzemanja za resnico.

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Dogodki za mesec februar 2016.

Dogodki potekajo v prostorih društva v Ljubljani in Mariboru ali na vnaprej razpisani drugi lokaciji.

C. G. JUNG – RAZVOJ OSEBNOSTI

Predavanje

SREDA, 3. FEBRUAR 2016 OB 19:00

Mestna knjižnica Kranj - Gregorčičeva ulica 1, Kranj

C. G. JUNG – SKLOP 6 PREDAVANJ

Predavanje

PETEK, 12. FEBRUAR 2016 OD 18:00 DO 21:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop: 6 €, študenti - 4 €

MOČ POZITIVNEGA MIŠLJENJA

Predavanje

PONEDELJEK, 15. FEBRUAR 2016 OB 18:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

MALI PRINC – VELIKI UČITELJ

Predavanje

TOREK, 16. FEBRUAR 2016 OB 20:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

Vstop prost!

VELIKA UČENJA VZHODA IN ZAHODA

Ciklus 12 predavanj

PONEDELJEK, 22. FEBRUAR 2016 OB 18:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

1. predavanje - vstop prost!

VELIKA UČENJA VZHODA IN ZAHODA

Ciklus 12 predavanj

TOREK, 23. FEBRUAR 2016 OB 20:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

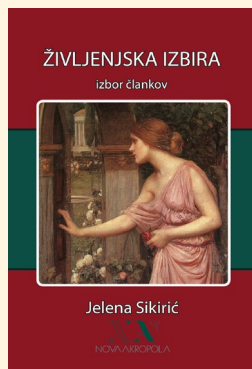
1. predavanje - vstop prost!

KNJIGE, REPLIKE NOVE AKROPOLE

Knjige in arheološke replike lahko kupite v prostorih društva.

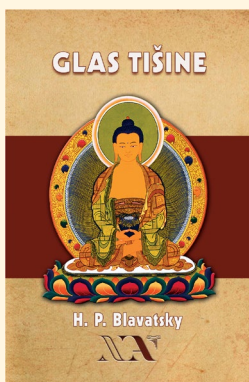
Glas tišine ali večjo količino knjižic pa lahko naročite tudi preko maila na info@akropola.org ali na št. 01/25 11 487.

KNJIGE

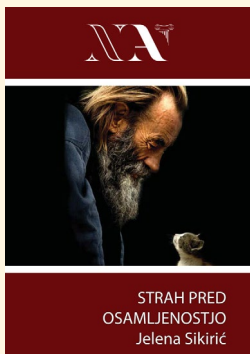

NOVOST!

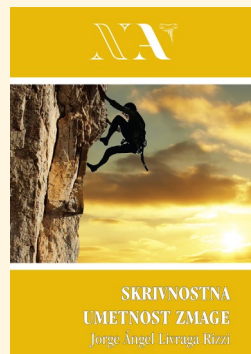
FORMAT 130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

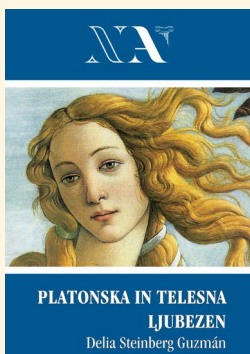
STRAH PRED
OSAMLJENOSTJO
Jelena Sikirić

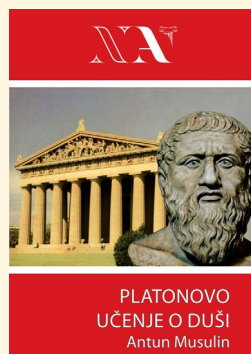
SKRIVNOSTNA
UMETNOST ZMAGE
Jorge Angel Livraga Rizzi

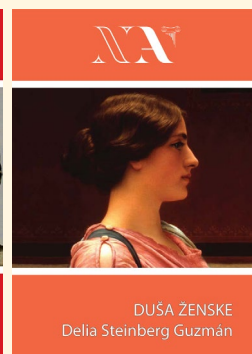
SKRIVNI CIKLUSI
ČLOVEKOVEGA ŽIVLJENJA
Jelena Sikirić

PLATONSKA IN TELESNA
LJUBEZEN
Delia Steinberg Guzmán

PLATONOVO
UČENJE O DUŠI
Antun Musulin

DUŠA ŽENSKÉ
Delia Steinberg Guzmán

FORMAT 105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Grčija in Rim

Egipt

Slovenija

Če podpirate naše delovanje, bomo veseli vsakega majhnega prispevka, ki ga lahko nakažete na naš tekoči račun, odprt pri NLB d. d.

Št. računa: SI56 0201 0005 1188 709

Prejemnik: Nova Akropola, Wolfova 8, 1000 Ljubljana

Nova Akropola je kot društvo v javnem interesu tudi na **seznamu upravičencev do dela dohodnine za donacije**. Vsak davčni zavezanec lahko namreč zahteva, da se do 0,5% dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo, nameni za financiranje splošno koristnih namenov.

Če želite ta prispevek nameniti nam, natisnite in izpolnite **obrazec** – zahtevo za namenitev dela dohodnine – in ga pošljite na pristojni **finančni urad**. Naša davčna številka je **14787067**.

Vsi, ki delujemo v Novi Akropoli, smo prostovoljci. Prihodki so namenjeni izključno financiranju dejavnosti društva.

Znanje je v vseh stvareh. Svet je knjižnica, kamenje, listje, trava, potoki, ptice in živali, ki gredo skupaj z nami skozi viharje zemlje in so deležni njenih blagoslovov, so njene knjige.

— Poglavar Luther Stoječi Medved,
ljudstvo Oglala Sioux